

are persons afflicted with epilepsy, the disease being contagious, according to *Kullūka*.) E. अपस्मार, tadd. aff. इनि. अपस् denom. par. (-स्ति; let -स्वात्) (ved.) To be active, to be busy. E. अपस् I., denom. aff. क्वच्.

अपस्य I. 1. m. f. n. (-स्यः-स्या-स्यम्) Fit for a (sacrificial) act. [*Mahidhara* explains in *Vājas*. 10. 7. अपस्यो वसानाः as epithets to the preceding word आपः 'waters' and renders अपस्यः in the stated sense; but the commentators on a *Vārttika* to *Pāṇ.* V. 4. 30. 'वसुअपस्' (misprinted in the present edition and therefore in the reprint of that edition 'वसुअ-यस्') explain अपस्यः as meaning 'water'; and while *Mahidhara* takes अपस्यः as an irregular nom. plur. instead of अपस्याः, *Patanjali* and, after him, the *Kāśikā* consider it as an irregular accus. (= अपः); *Patanjali*: अपस्यो वसानाः । अपो वसानाः ॥ *Kaṣyapa*: अपशब्दाद्वितीयावज्जवचनान्ता-वत्प्रत्ययो विभक्तेश्चालुक्. *Kāśikā*: द्वितीयावज्जवचनस्थालुक् । अपो वसाना इत्यर्थः.]

2. f. (-स्या) ¹ Water (see the preceding explanation). ² The name of the first fifteen bricks amongst the twenty bricks which are placed five in each quarter on a sacrificial ground; the last five being called कन्दस्या. E. अपस्, taddh. aff. यत् (or in *Vājas*. 10. 7. according to the quoted *Vārttika*, अप् in the accus. plur., taddh. aff. यत्).

II. f. (-स्या) ¹ Activity, action. ² Desire to act. E. अपस्य, kṛit aff. अ.

अपस्यु m. f. n. (-स्युः-स्युः-स्यु) (ved.) Desirous of acting. E. अपस्य, kṛit aff. उ.

अपस्विन् m. f. n. (-स्वी-स्विनी-स्वि) The same as अपस् II., of which it occurs as an explanation. E. अपस्, taddh. aff. विनि.

अपह Tatpur. m. f. n. (-हः-हा-हम्) Destroying, removing; only occurring as the latter part of Tatpur. compounds, e. g. क्लेशापह, तमोपह, ज्वरापह, अनिलापह, तृषापह. E. हन् with अप, kṛit aff. ड.

अपहत Tatpur. m. f. n. (-तः-ता-तम्) Destroyed; e. g. in the *Bhāgav. Pur.* मौडर्तिकाद्यस्य समागमाच्च मे दुस्तर्कमूलो ऽपहतो विवेकः. E. हन् with अप, kṛit aff. क्त.

अपहतपाप्मन् Bahuvr. m. f. n. (-प्मा-प्मा-प्म) Freed from sin. (In the *Bṛihadār. Upan.* it is also explained: free from right or wrong 'धर्माधर्मवर्जितः') E. अपहत and पाप्मन्.

अपहति Tatpur. f. (-तिः) ¹ Striking off, removal. ² An impediment, a nuisance (?); in the comm. of *Mahidhara* on *Vājas*. 1. 12, where the epithet अयेपुवः of आपः is thus explained: अयेपुवः । अये पुनन्त्ययेपुवः । अये यस्मिन्पूर्वभागे गच्छन्ति तस्मिन्नपहतिनिवारणेन शोधनशीलाः ॥ E. हन् with अप, kṛit aff. क्तिन्.

अपहनन Tatpur. n. (-नम्) The same as अपघात. E. हन् अप, kṛit aff. ल्युट्.

अपहन्तु Tatpur. m. f. n. (-न्ता-न्ती-न्तु) Striking off, removing. E. हन् with अप, kṛit aff. तृच्.

अपहरण Tatpur. n. (-णम्) ¹ Taking away, carrying off, removing. ² (In Law.) The same as स्तेय, stealing or robbing, viz. 'taking a thing either with, or without, the knowledge of the owner, by force or by stealth, or without a valid title'; compare the following definition of the *Mitā-kshara*: अपहरणशब्देन समं परीचं वा बलाच्चौर्येण वा क्रयादिस्वहेतुं विना ग्रहणमुच्यते (and the following of स्तेय

by *Kātyāyana*: प्रच्छन्नं वा प्रकाशं वा निशायामथवा दिवा । यत्परद्रव्यहरणं स्तेयं तत्परिकीर्तितम्; the term स्तेय being also applied, in law, to the appropriation of goods without a valid title; compare e. g. the *Dāyabhāga* for the definition of स्तेन, 'य एव हि परस्वेदमिति विशेषेण जानानः परस्वे स्वहेतुमन्तरेणैव स्वत्वमारोपयति स स्तेन इति लोक-प्रसिद्धो ऽर्थः'. See also अपहार. E. ह with अप, kṛit aff. ल्युट्.

अपहरत् Tatpur. m. f. n. (-न्-न्ती-त्) ¹ Taking away, carrying off, removing. ² (In Law.) Stealing or robbing; comp. the preceding. E. ह with अप, kṛit aff. शतृ.

अपहरणीय Tatpur. m. f. n. (-यः-या-यम्) To be taken away, to be carried off, to be removed. E. ह with अप, kṛitya aff. अनीयर्.

अपहर्तव्य Tatpur. m. f. n. (-व्यः-व्या-व्यम्) The same as अपहरणीय. E. ह with अप, kṛitya aff. तव्य.

अपहर्तु Tatpur. 1. m. f. n. (-र्ता-र्त्री-र्तु) ¹ One who takes away, carries off, removes. ² One who steals. ³ One who conceals or secretes; e. g. निक्षेपस्थापहर्तारम् (comm. = निक्षेपस्थापहोतारम्).

2. m. (-र्ता) The name of a brother of the serpent Śeṣha (according to the *Harivaṃśa* in the translation of *Langlois* vol. II. p. 481). E. ह with अप, kṛit aff. तृच् or तुन्. [N. B. When derived with the kṛit तृच्, the word merely expresses the notion of the *agens in general*, as is the case with all other derivatives of radicals by means of तृच्; a noun depending on it then stands in the genitive, e. g. निक्षेपस्थापहर्ता 'a man who secretes a deposit'. But when derived by means of the affix तुन् it implies moreover *habit* and, a noun depending on it in this sense stands in the accus., e. g. अन्नमपहर्तार आह्वराका भवन्ति आद्वे सिद्धे सति 'the inhabitants of Ahwara are in the habit of carrying off the food after the funeral oblation is performed'; it might seem doubtful, therefore, whether e. g. the passage of the *Dāyabhāga* p. 351, line 18: असुवर्णी सुवर्णबुद्ध्यापहर्तुर्न सुवर्णापहारः is correct and ought not to be असुवर्णस्य &c., the word अपहर्तु expressing there simply the *agens* without an additional notion, as results from the comparison of these words with p. 350 l. 16. The word when derived by kṛit तृच् is udātta on the last syllable; but when derived by तुन् udātta on the first syllable.]

अपहल I. Tatpur. n. (-लम्); II. Bahuvr. m. f. n. (-लः-ला-लम्); III. Avyayibh. (-लम्). The same as अपलाङ्गल and like this word, udātta on the last syllable. Comp. the remark s. v. अपकुचि. E. अप and हल.

अपहसित Tatpur. n. (-तम्) An uneducated mode of laughing, a manner in which low people would laugh, as 'with tears coming into the eyes' ('नीचानामपहसितम् अपहसितं सास्त्राच्चम्'); mentioned in Rhetoric as one of the व्यभिचारिभावाः or accessory conditions of the Comic (or हास्यरस). Comp. अपहास. E. अप and हसित.

अपहस्ति denom. par. (-स्तयति) To throw off, to lose. See the following. E. अप and हस्त, denom. aff. णिच्.

अपहस्तित m. f. n. (-तः-ता-तम्) Thrown off, lost, parted with; e. g. in the *Mālatīm*. अपहस्तितबान्धवे त्वया विहितं साहसमस्य तृष्ण्या । तदिहानपराधिनि प्रिये सखि को ऽयं कश्चोद्भितक्रमः ॥ E. अपहस्ति, kṛit aff. क्त.